

2486

„NADZIEJA“

TOWARZYSTWO KU WSPIERANIU UBOGIEJ, CHOREJ, UCZĄCEJ SIĘ
MŁODZIEŻY ŻYDOWSKIEJ GALIC. SZKÓŁ ŚREDNICH I WYŻSZYCH.

7928

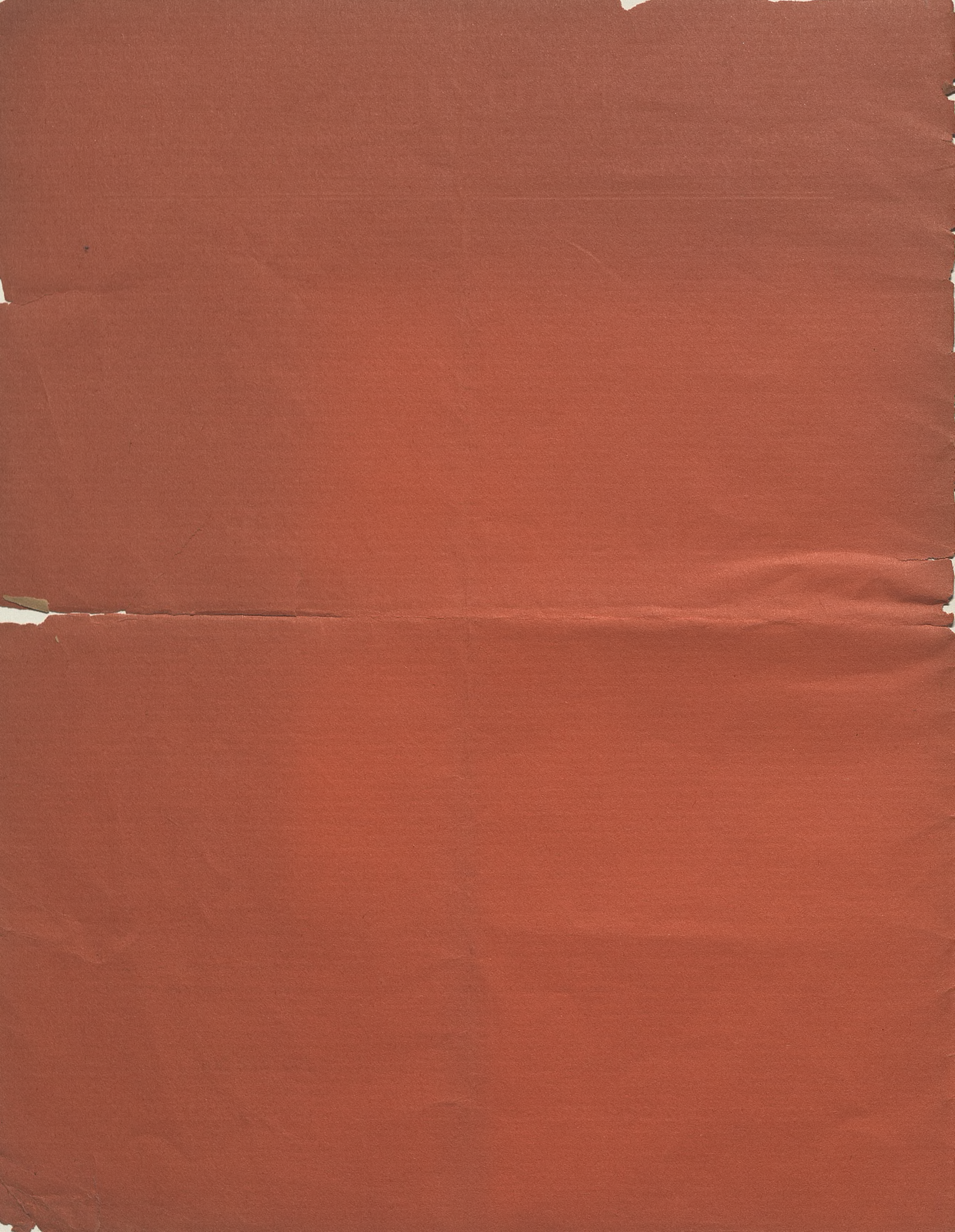
SPRAWOZDANIE ≡ ZA ROK 1907 ≡

KRAKÓW

NAKŁADEM ZARZĄDU GŁÓWNEGO TOW. „NADZIEJA“. ADRES: GERTRUDY 9.

Podając w roku zeszłym po raz pierwszy ocenie społeczeństwa działalność naszego Stowarzyszenia i wysyłając w świat pierwsze nasze sprawozdanie, zaznaczyliśmy, że program nasz streszcza się w dwóch słowach, mających dla kulturalnych społeczeństw pierwszorzędne znaczenie. Słowa te brzmią: „**Walka z gruźlicą!**“

Pomni celu, świadomi trudnego zadania, obeznani z ciężkim ekonomicznym położeniem naszego kraju, staraliśmy się poruszyć wszystkie sprężyny, powołać wszystkie czynniki, by złączywszy się z nami, dopomogły do prowadzenia skutecznej walki z wrogiem tak silnym, jakim jest **gruźlica**.

Jak ważną i zwłoki niecierpiącą jest kwestya tępienia tej morderczej choroby, zagrażającej nie tylko jednostkom, ale wprost całym warstwom społeczeństwa naszego, dowód, iż hasło walki z gruźlicą podnoszone od szeregu lat na specjalnych międzynarodowych kongresach lekarskich i ankietach państwowych nie przebrzmiało w cywilizowanej Europie bez silnego echa, znajdując u dobrze zorganizowanych i celowo pracujących społeczeństw należyte zrozumienie sytuacji, wynikającej z racjonalnej opieki zdrowia i pielęgnowania chorych. A pod racjonalną opieką rozumieć należy współpracę w tym kierunku wszystkich do tego powołanych czynników, współdziałanie całego społeczeństwa w kwestyach zdrowia względnie chorób ogólnych. Z licznego szeregu tych ostatnich jest **gruźlica** w pierwszym rzędzie chorobą najbardziej rozpowszechnioną i najwięcej ofiar pochłaniającą.

Niestety, nie może się jeszcze ludzkość poszczycić żadnym środkiem swoistym, prowadzącym niechybnie do uwolnienia nieszczęśliwych ofiar, dotkniętych tą chorobą od jej niszczących **nieśkw**. Z tego powodu zmuszeni jesteśmy szukać dróg ubocznych, wymagających czasu, poświęcenia i ofiar pieniężnych a prowadzących w bardzo wielu przypadkach do znakomitych wyników. Z licznych metod leczniczych, w tej chorobie stosowanych, jest leczenie w specjalnych na ten cel urządzonych uzdrowiskach, metodą wprawdzie najpewniejszą, ale niestety, tylko dla bogatych dostępną; dla ubogiej ludności pozostaje ona wciąż jeszcze marzeniem nie do osiągnięcia. A jednak wskazują przykłady innych krajów, iż ekonomicznie silniejsze warstwy ludności nie opuszczają swoich współbraci i ponoszą chętnie wszelkie ofiary, by tym najnieszczęśliwszym przyjść hojnie z pomocą.

To też zachęcenie powodzeniem innych narodów, oddających przez to ludzkości nieocenione usługi, założyliśmy Stowarzyszenie „**Nadzieja**“ ku wspieraniu chorej uczącej się młodzieży żydowskiej. Znając oplakane stosunki, wśród których młodzież żydowska do światła i wiedzy się garnie, uważaliśmy za święty nasz obowiązek zwrócić uwagę ogółu na to dorastające pokolenie, na ten zawiązek przyszłego naszego społeczeństwa, w którym gruźlica jakby z pewnem upodobaniem najczęściej szuka ofiar i niestety też znajduje.

Przytaczając słowa: **gruźlica kształcąca się młodzież żydowska**, sądzimy, iż zwalniają nas one zupełnie od bliższego opisu jej położenia i przypomnienia, iż młodzieży tej w pierwszym rzędzie należy spieszyć z pomocą. Wszak tego domagać się przynajmniej może od społeczeństwa młodzież nasza w imię zasad humanitarności i miłości bliźniego. Był i dalszy rozwój Stowarzyszenia naszego, udzielającego chorej młodzieży pomocy, zależy też jedynie i wyłącznie od poparcia szerszego ogółu, do którego się zwracamy z gorącą prośbą, **by nie opuszczał swej uczącej się młodzieży i w miarę sił i możliwości złączył się razem w szlachetnym wysiłku ratowania jej ze strasznej choroby — gruźlicy.**

Dr Antoni Schudmak
sekretarz.

Dr Jan Landau
prezes.

Skład Zarządu głównego Towarzystwa.

Prezes: **Dr Landau Jan**

Zastępca prezesa: **Rabin Dr Thon Ozyasz**   Sekretarz: **Dr Schudmak Antoni**

Skarbnik: **Jahr Karol.**

Członkowie:

Dr Ehrenpreis Edward	Dr Fränkel J., Bochnia
Judkiewiczowa Franciszka	Dr Hammerschlag Rudolf, Krościeńko n. D.
Kaufmann Henryk	Dr Silbermann Leon, Nowy Sącz
Baumgartenowa Paulina, Podgórze	Dr Trammer A., Tarnów.

Zastępcy członków:

Dr Dawid D., Nowy Sącz	Schiffowa Róża, Podgórze
Kretzowa Ernestyna, Tarnów	Schildkraut, Szczawnica
Dr Springer Jakób, Bochnia.	

Rada nadzorcza:

Rosner Zygmunt	Schimmel, Oświęcim	Wasserberg Norbert.
----------------	--------------------	---------------------

Członkowie honorowi:

Dr Hammerschlag Rudolf.

Członkowie założyciele:

Fränklowa Marya, Kraków   Zarząd dóbr Brody.

Członkowie wspierający:

Jawetz Leon (Horodnica), Kimmelman Emil (Liczkowce), Dr Landau Jan (Kraków), Dr Landau Rafał (adwokat, Kraków), Rittermann Aleksander (Kraków), Rittermann Joachim (Kraków), Stow. Rekonwalescentów (Kraków), Stow. Rygorozantów (Kraków), Taube Filip, Taubowa Natalia (Zielony Kąt), Dr Wachtel Zygmunt sen. (Kraków), Samuely Benjamin (Lwów).

Sprawozdanie z czynności Zarządu głównego.

Sprawozdanie niniejsze jest pierwszym sprawozdaniem wybranego według zmienionego statutu Zarządu głównego. Po odłączeniu się w roku zeszłym od Towarzystwa licznej grupy lwowskiej, znalazło się stowarzyszenie nasze w dość trudnym położeniu. Potrzeba reorganizacji Towarzystwa, przeniesienia siedziby Zarządu głównego do Krakowa, oraz zmiany statutu, znalazła odpowiedni wyraz na Walnem Zgromadzeniu, odbytem w Krakowie dnia 5 grudnia 1906 roku, na którym uchwalono statut w tem brzmieniu, w jakim obecnie dla Towarzystwa naszego obowiązuje, a załatwienie strony prawniczej statutu przekazano WP. Mecenasowi Drowi J. Trammerowi, któremu za ten trud, oraz za dalsze w ciągu roku nam udzielone poparcie i rady niniejszem serdecznie dziękujemy.

Zgodnie z intencją nowego statutu staraliśmy się o utrzymanie nie tylko trwałego kontaktu z istniejącymi już grupami, ale rozszerzając zakres działania, zwróciliśmy się do wszystkich niemal miast i miasteczek galicyjskich, by nowe zorganizować grupy. Usiłowania nasze nie pozostały bez skutku, gdyż w tym roku powstały grupy w Stanisławowie, Husiatynie, Tarnowie, Tarnopolu, Brodach, Podgórzu i Jarosławiu.

Postępując wzorem innych krajów, w których towarzystwa do naszego podobne nie opierają się wyłącznie na ofiarności publicznej, ale też przez rząd i instytucje publiczne hojnie wspomagane bywają — zwróciliśmy się do wszystkich Zborów większych gmin żydowskich, czyniliśmy starania u posłów ziemi krakowskiej, by prośbą naszą o subwencję krajową w Wysokim Sejmie poparli, a do Wysokiego c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych wnieśliśmy prośbę o udzielenie nam dotacji z funduszu przeznaczonego na cele zwalczania gruźlicy. Wpływowe towarzystwo „Viribus Unitis“ we Wiedniu,

którego zmarły w tym roku prezes Dr Antoni Loew z życzliwością się odnosił do naszego towarzystwa, przyrzekło nam poparcie w tej sprawie. Z żalem też wspominamy o śmierci Dra Loewa, tego niestrudzonego szermierza na polu walki z gruźlicą. Przez śmierć tego znakomitego męża i stowarzyszenie nasze dzielnego straciło orędownika.

Niestety, pozostały wszystkie nasze wyżej wyliczone usiłowania bez skutku; żywimy jednak nadzieję, że obojętne stanowisko władz wobec młodego jeszcze stowarzyszenia było tylko wyczekującym i że ponawiając w tym roku prośby nasze, doznamy poparcia, na jakie w rzeczywistości zasługujemy.

Określając działalność pojedynczych grup, podnosimy z miłym zadowoleniem, że pod względem przysparzania Towarzystwu członków, pod względem ruchliwości i sprężystości kierującego grupą Wydziału pierwsze przynależy się miejsce grupie krakowskiej. Dzielnemu Zarządowi tej grupy a zwłaszcza niestrudzonej prezesowej Pani Mecenasowej Judkiewiczowej składamy niniejszem podziękę za tak piękny przykład wypełniania trudnego zadania. Niemniej dziękujemy pani Natalii Taubowej, Wasylkowce ad Husiatyn) za przesłaną sumę, uzyskaną z tak świetnie urządzonego przez nią festynu i za użyte nam poparcie od chwili założenia Towarzystwa. Również serdecznie składamy podziękowanie Zarządom grup za łaskawie użyte poparcie, jak niemniej pp. lekarzom, którzy bezinteresownie badali zgłaszających się chorych studentów. Nadmieniamy nadto z wdzięcznością, że na dochód nasz w tym roku złożyły się także subwencje łaskawie nam udzielone przez Kasę Oszczędności m. Krakowa, przez Stow. „Solidarność“ w Krakowie, przez Zakład kredytowy powsz. w Krakowie, przez Towarzystwo dla kredytu hipotecznego i osob. w Krakowie oraz przez Towarzystwo wzajemnych zaliczek i oszczędności w Nowym Sączu.

Podnosimy również z wdzięcznym uznaniem, iż prasa nasza wobec stowarzyszenia przychylnie zajęła stanowisko, a Redakcyje „Nowej Reformy“, „Słowa Polskiego“ i „Welt“ przesyłały przez czas pobytu chorych w Zakładzie swoje pisma.

Z firm przesyłały towarzystwu: WP. Götz, piwo, Wójcikiewicz miód, L. Süssera Synowie wino, Wasserberger Jakób kawę, herbatę i cykoryę. Niektóre środki lecznicze przesyłały nadto firmy G. Hell w Opawie, oraz Friedr. Bayer. Szanownym tym Ofiarodawcom składamy szczerą podziękowanie.

Ideałem, do którego Towarzystwo nasze zmierza, jest stworzenie dla chorych, opiece naszej powierzonych, domu własnego, odpowiadającego pod każdym względem wymaganiom nowoczesnego leczenia. Jak długo bowiem zmuszeni jesteśmy mieścić się w wynajętych i na nasz cel tylko czasowo przystosowanych ubikacjach, tak długo towarzystwo nasze nie może odpowiadać w zupełności ostatecznemu sobie zakreślönemu celowi. Niejedno zatem, co na razie nosi cechę prymitywności, w miarę wzrostu zasobów pieniężnych odpowiedniej ulegnie zmianie.

Urzeczywistniając zasadniczą myśl statutu naszego, wyznaczyliśmy od chwili założenia towarzystwa 10% całego obrotowego funduszu na cele budowy własnej lecznicy, a sprawa na razie tak dalece dojrzała, iż zamierzamy już w tym roku przystąpić do zakupu gruntu, na którym przyszły nasz dom się wzniesie jako lecznica dla gruźliczej młodzieży. Zupełne urzeczywistnienie tego naszego dzieła, postawienie go na wyżynie czasu, zależeć będzie w dalszej mierze od ofiarności ogółu, od którego i dotąd poparcia i życzliwości doznaliśmy*). Z innych szczegółów podnosimy, że jak w roku zeszłym, mieścić się zakład nasz w Szczawnicy w willi złożonej z 6 dużych pokoi, kuchni, spiżarni, mieszkania dla służby i drewnitni. Bogaty inwentarz naczyń kuchennych i stołowych, odpowiednia służba i nadzór nad nią, pozwalały nam nadal prowadzić kuchnię we własnym Zarządzie. W skład personalu naszego wchodziła gospodyni, kucharka i 2 służące.

Stały nadzór nad personelem, kierownictwo zakładem i wykonywanie w nim czynności lekarskich spoczywały w rękach prezesa grupy Szczawnickiej Dra Rudolfa Hammerschlag'a z Krościenka.

Zarząd główny, spełniając swój obowiązek, najserdeczniej dziękuje Czcigodnemu Drowi Hammerschlag'owi za prawdziwie ojcowską opiekę nad młodzieżą, za nad wyraz wzorowe prowadzenie zakładu i za trud położony przy leczeniu młodzieży. Podnosimy na tem miejscu z całym naciskiem, że jeśli zakład nasz, walczący z tyloma trudnościami, wogóle mógł istnieć, zasługa to w pierwszym rzędzie Dra Hammer-

---

*) Datki na budowę domu w Szczawnicy przyjmuje Aptekarz K. Jahr w Krakowie.

s chłaga. Przesyłamy mu też na tej drodze szczerę „Bóg zapłać“ wraz z prośbą o użyczenie nam nadal swej życzliwości i poparcia.

Zarząd główny, rozpatrując liczne podania zgłoszonych kandydatów, kierował się przy uwzględnianiu takowych opinią przesłaną z grupy odnośnej miejscowości oraz świadectwem lekarskim. — Ogólna liczba przyjętych w ciągu lata chorych wynosi 19, w wieku między 13—27 lat. — Z tych przypada:

Według miejsca urodzenia:

Brody 2.
Drohobycz 1.
Jarosław 2.
Kopyczyńce 1.
Kraków 4.
Podgórze 2.
Stanisławów 2.
Tarnopol 2.
Wadowice 2.
Złoczów 1.

Według stałego miejsca pobytu:

Brody 2.
Jarosław 3.
Kraków 5.
Lwów 1.
Podgórze 2.
Tarnopol 3.
Tarnów 2.
Złoczów 1.

Według zakładów naukowych:

Słuchaczy prawa 3.
„ medycyny 2.
„ filozofii 1.
Uczniów gimnazjalnych 8.
3 z niższ. gimn.
5 z wyższ. „
1 abiturjent.
Uczniów szkoły realnej 4.
1 z niższej realnej.
1 z wyższej „
2 abiturjentów.

Razem przebyli chorzy w zakładzie 993 dni; przeciętna pobytu jednego 46·8 dnia. Koszta żywienia jednego pacjenta wynosiły 2·095 dziennie.

SPRAWOZDANIE GRUP.

GRUPA BRODY.

Zarząd grupy:

Kapeluszowa Paulina
Prof. Reiss Zygmunt

Spis członków:

Adler I.
Bick Dawid
Burker
Dr Feld
Frenkel Ignacy
Dr Frost
Frühling Alfred
Garfunkel Ignacy
Gersalkowitz F.
Adw. Dr Glasberg
Adw. Dr Gross
Heilpern Salomea
Heilpern Leopold

Prof. Holzmann
Dr Kalach F.
Kallir Leon
Kapelusz Hirsz
Kapelusz Józef
Kapelusz Marek
Kapelusz Wilhelm
Karpelesowa Nina
Kimmelman S.
Adw. Dr Kimioner S.
Klafstein Adolf
Koliszerowa
Kuttin Benjamin
Landauowa Helena
Landau Mieses
Lifschütz
Löwenherz Henryk
Mann A.

Mannówna Paulina
Maiblum Samuel
Medwecki
Morgenstern N.
Nussbaum
Osterstetzer Izidor
Prof. Reiss Zygmunt
Dr Rittel Stanisław
Schaff Adolf
Dr Schaff A.
Dr Schapira A.
Schapira Seinwel
Senser P.
Dr Wagner S.
Wagner S.
Dr Weissmann
Zucker Henryk

Przychód.**Rozchód.**

L. p.	Wyszczególnienie	K	h	L. p.	Wyszczególnienie	K	h
1.	Wkładki członków	339	—	1.	Przesłano Zarządowi głównemu	339	—
		339	—			339	—

GRUPA HUSIATYN.

Zarząd grupy:

Prezes: Dr Herscher Ignacy
Zastępca: Landesowa Julia
Sekretarz: Dr Gelber I.
Skarbnik: Hollenberg Julia

Członkowie zarządu:

Büschlowa Luiza
Czobanowa Sali
Dr Grabscheid Hermann
Pohorille Henryk
Regenstreifowa Laura
Weingast Tobiasz

Spis członków:

Adlerstein Maks
Dr Appenzeller Maks, adw. z Czortkowa
Auerbach Leon
Bermann Dawid
Bezner Benjamin, dziedzic dóbr Suchodół

Blum Józef
Buschel Köpel
Czoban Markus
Fellner Manase, Chorostków
Fischbach Oziasz
Dr Gelber Izrael
Halpern Rubin
Heftler Adolf, Budzanów
Hollenberg Benzion
Horowitz Dawid
Hübner Fryderyk
Kawałek Jakób
Klinger Kuna
Kohn Izak, Czerniatyn
Landes aptekarz
Mandesberg Mojżesz, mag. farmacyi
Morgenroth Leiser
Dr Natansohn Henryk, adwokat
Nussbaum Anna
Pohoryles Józef Wasylkowce

Rappaport Majer
Dr Razes Izidor
Raucher Salomon
Regenstreif Maurycy
Rechtmann Froim
Reiss Adolf, Wasylkowce
Reiss Natalia, Siekierzyńce
Reiss Rebeka, właśc. dóbr Wasylkowce
Schächter Józef
Scharfberg Benjamin
Schäfer Izidor, Myszkowce
Schäfer Karol, Myszkowce
Schäfer Mojżesz, Myszkowce
Schwebel Bernard
Seidmann Markus
Sobelsohn Emil, Probużna
Sommerstein Maurycy
Sommerstein Zofia, Poczapińce
Wallach D. H.

Przychód.

Rozchód.

L. p.	Wyszczególnienie	K	h	L. p.	Wyszczególnienie	K	h
1.	Wkładki członków	262	40	1.	Przesłano Zarządowi głównemu	500	—
2.	Dochód z festynu	300	—	2.	Wydatki kancelaryjne	18	66
				3.	Pozostałość kasowa	43	74
		562	40			562	40

GRUPA JAROSŁAW.

Zarząd grupy:

Prezes: Dr Haendel Anzelm
Zastępca: Halberstamwowa Cili
Sekretarz: Sommer Markus
Skarbnik: Ueberallowa Gizela

Członkowie zarządu:

Dr Ettinger Maurycy
Kohn Edward
Mahlowa Dora
Meiselsowa Netti
Rabinowicz Izaak
Schmalzbach Leon
Sobel Maksymilian
Dr Turnheim Saul

Spis członków:

Allerhand Markus
Altschüler M., stud. jur.
Baumgarten Salomon
Bernstein Augusta
Blatt Leon
Blumenfeld Józef
Blumenfeld Maurycy
Brenner Fanny
Adw. Dr Buchheim Dawid
Dirstenfeld Benjamin
Eckert Edwin
Ellenberg Bela
Dr Ettinger Maurycy

Ettinger Joachim
Ettinger Róza
Freudenheim Jakób
Goldenthal Anna
Grünzeug Anna
Halberstamm Cilli
Halberstamm Ernestyna
Dr Haendel Anzelm
Hirt Jakób
Holzberger Józefa
Kaufmann Hene
Kohn Edward
Kurzmann Blima
Kurzmann Henryk
Landau Aleksander
Landau Maks
Landau Samuel
Lifschütz Henrieta
Luri Simon
Mahl Dora
Margulies Elkan, stud. jur.
Margulies Marya
Mark
Maschler Sidi
Meisels Netti
Meisels Zygmunt
Dr Nacht Edmund
Ornstein Elkan
Pineles Zofia
Pomeranz Bernard

Rabinowicz Izaak, stud. jur.
Rager Adolf
Drowa Rossberger Aurelia
Sobel Amalia
Dr Sobel Leon
Sobel Maksymilian
Sommer Filip, stud. jur.
Sommer Markus, stud. jur.
Spatz Wilhelm
Spiegel Szymon
Schmalzbach Leon
Schwarz Bernard
Schneeweis Boas
Dr Sternhell Łazarz
Strisower Adolf
Strisower Juliusz
Strisower Rudolf
Strisower Zofia
Suppf Henryk
Tenzer Emil
Turnheim Jakób
Dr Turnheim Saul
Drowa Ueberall Gizela
Wahrhaftig Leon
Welfeld Józef
Wohl Wiktor
Klausner & Schneebaum
Towarzystwo zaliczkowe

Przychód.

Rozchód.

L.p.	Wyszczególnienie	K	h	L.p.	Wyszczególnienie	K	h
1.	Wkładki członków	206	—	1.	Przesłano Zarządowi głównemu	400	—
2.	Dochód z balu	80	40	2.	Wydatki kancelaryjne	19	94
3.	„ z festynu	129	54				
4.	Datki dobrowolne	4	—				
		419	94			419	94

GRUPA KRAKÓW.

Zarząd grupy:

Prezes: Judkiewiczowa Franciszka
Zastępca: Dr Ehrenpreis Edward
Sekretarz: Steuermarkowa Zygmuntowa
Skarbnik: Blochowa Franciszka

Członkowie zarządu:

Judkiewicz Witold
Dr Landau Jan
Dr Merz Alfred
Merzowa Lila
Rittermann Aleksander
Rosner Zygmunt
Dr Steinberg Bernard
Dr Trammer Jerzy

Spis członków:

Aderowa Emma
Dr Ader Leon
Ader Michał
Ader Wilhelm
Dr Ameisen Maurycy z N. Sącza
Apter Wilhelm
Dr Bader Leopold
Bandet Joachim
Dr Bannet Arnold
Bannet Salomon
Baschkopf Józef
Dr Baschkopf Jakób
Birnbaum Maksymilian
Blum Leopold
Blumenfeldowa Mina
Blochowa Franciszka
Bober Jakób
Dr Dallet Józef
Dattner Erwin
Dr Ehrenpreis Arnold
Dr Ehrenpreis Edward
Ehrenpreis Ignacy
Ehrenpreis Maksymilian
Dr Ehrenpreis Zygmunt
Dr Eichenbaum Stanisław
Dr Eibenschütz Zygmunt
Einhorn Ananiasz
Eisenbergowa Sabina
Epsteinowa Flora
Epstein Henryk
Epstein Tadeusz
Epstein Stanisław
Dr Falter Bruno
Dr Geldwerth Leon

Dr Gertler Norbert
Glück Maksymilian
Dr Gottlieb Seweryn
Gottlieb Zygmunt
Gutmann Mojżesz
Dr Gross Adolf
Hechter Józef
Henstchel z Wrocławia
Heumanówna Fela
Hirschfeld Zygmunt
Hochstim Jakób
Horowitz Maurycy
Horowitzowa Karolina
Dr Ichheiser Michał
Jahr Karol
Judkiewiczowa Emma
Judkiewiczowa Franciszka
Kamsler Henryk
Kamsler Hermann
Kapellner Marek
Kaufmann Henryk
Dr Keppler Zygmunt z Chrzanowa
Kirschner Józef
Kohn & Liebeskind
Kosches & Birnbaum
Kosches Edward
Dr Körbel
Kroo Hermann
Dr Künstlinger Dawid
Dr Lachs Aleksander
Dr Lachs Jan
Dr Lachs Zygmunt
Langrodowa Michalina
Dr Landau Filip
Dr Landau Ignacy jun.
Dr Landau Ignacy sen.
Dr Landau Rafał
Landau Schachne
Dr Landy Ludwik
Liebling Ferdynand
Liebermann Marek
Lorie Artur
Luchs Zygmunt
Dr Lustig Samuel
Dr Lustgarten Ludwik
Mandel Dawid jun.
Mandel Dawid sen.
Mandelbaum Izydor
Dr Maschler Józef
Dr Merz Alfred
Merzowa Lila

Dr Merz Ludwik
Dr Meisels Adolf
Pamm Adolf
Perlberger Norbert
Dr Piepes Wilhelm
Piesen Hermann
Potok Izak
Dr Prätzel Gustaw
Rakower Efraim
Rapaportowa Anna
Rapoportowa Regina
Dr Rattler Ludwik
Reicherówna Janina
Reifer Arnold
Dr Reiner Leon
Dr Reifer Leon
Dr Reifer Adolf
Rimler Henryk
Rosenberg Ludwik
Rosner Zygmunt
Rock Łazarz
Rothirsch Dawid
Rubinówna Olga
Samuely Albert, Lwów
Schererowa Adela
Schenker Mojżesz
Dr Schiffmann Arnold
Dr Schmindling Cezar
Dr Scholem Salomon
Dr Schudmak Antoni
Dr Springer Jakób
Steiner Arnold
Dr Steinberg Bernard
Steinberg Joachim
Dr Steinberg Józef
Dr Sternbach Edward
Prof. Dr Sternbach Leon
Sternbach Michał, Abbazia
Dr Syrop Jakób
Schächter S.
Drowa Steuermarkowa
Dr Thon Ozyasz
Dr Tilles Samuel
Dr Tilles Adolf
Trammer Alfred
Dr Trammer Jerzy
Dr Vorzimmer Daniel
Wachtel Bernard
Warschauerowa Rozalia
Wasserberger Maurycy
Wasserberg Norbert

Przychód.

Rozchód.

L.p.	Wyszczególnienie	K	h	L.p.	Wyszczególnienie	K	h
1.	Pozostałość z r. 1906	186	45	1.	Przesłano Zarządowi głównemu	2800	—
2.	Wkładki członków	985	—	2.	Kursor	16	—
3.	Datki dobrowolne ¹⁾	179	—	3.	Wydatki kancelaryjne	9	37
4.	Wkładki uczącej się młodzieży ²⁾	116	30	4.	Pozostałość kasowa	223	20
5.	Składki z puszek	46	41				
6.	Subwencya: Zakł. kredyt. pow.	50	—				
7.	„ Tow. dla kredytu hipot. i osob.	50	—				
8.	„ Tow. „Solidarność“	50	—				
9.	„ Kasy Oszcz. m. Krak.	100	—				
10.	Dochód z loteryi artystycznej	937	81				
11.	„ z wycieczki do salin wielickich	320	—				
12.	Procent z lokacyi kapitałów	27	60				
		3048	57			3048	57

¹⁾ Z puszeki p. Dra Landaua Jana K 9'64. — Z puszeki p. Rittermana Aleksandra K 6'90. — Z puszeki p. Braci Eibenschütz K 2'24. — Z puszeki p. Dra B. Steinberga K 4'63. — Z puszeki p. Dra Steuermarka K 23'—. — Dr Landau Jan za Frucht-handlera z Gdowa K 4. — Zamiast wieńca na trumnę bp. Henryka Vorzimera Drowie Adolfowie Deichesowie K 10. — Ader Michał z okazji ślubu syna K 20. — Zamiast wieńca na trumnę bp. W. Ehrenpreisowej dr Weiss Adolf z Wiednia K 20. — Zamiast wieńca na trumnę bp. Karoli Rosenblatowej: Dr Parnas Emil (Lwów) K 50; Dr Landau Rafał adwokat K 10; Jahrówna Ella K 10. — Dr. Landau Jan nieprzyjęte honorarium K 8. — Scherer Adolf z okazji ślubu syna K 20.

²⁾ Zebrane: w gimnazyjach żeńskich przez pp.: Epsteinównę Marylę i Herschthalównę Lolę; w gimnazyjach krakowskich przez pp.: Armera Edwarda, Armera Józefa, Birbauma Leona i Merdingera; w gimnazjum podgórskiem przez pana Thienberga; w szkole realnej przez p. Sassa Fryderyka.

GRUPA MIKULINCE.

Zarząd grupy:

Prezes: Dr Rossberger Leon
Zastępca: Kurz Maurycy
Sekretarz: Lilker Adolf
Skarbnik: Landau Teodor

Spis członków:

Buchwald Berta
Grauer Samuel
Goldschlag Leon
Katz Samuel, aptekarz
Karpel Józef
Korn Meier
Kurz Joachim
Kurz Maurycy
Landau Teodor

Lilker Adolf
Marmorek Józef
Münz Natan
Dr Rosenmann Ozyasz
Dr Rossberger Leon
Sass Leon
Vogel Izaak
Salomon Vogel
Rudoll Wilhelm
Zimmer Maurycy

Członkowie zarządu:

Grauer Samuel
Karpel Józef

Przychód.

Rozchód.

L.p.	Wyszczególnienie	K	h	L.p.	Wyszczególnienie	K	h
1.	Pozostałość z roku 1906	—	31	1.	Przesłano Zarządowi głównemu	61	—
2.	Wkładki członków	42	—	2.	Wydatki kancelaryjne	1	67
3.	Dochód z przedst. Zw. tow.	11	68	3.	Obsługa	—	50
4.	Datek Zwierzch. gm. Mikulińce	10	—	4.	Pozostałość kasowa	—	82
		63	99			63	99

GRUPA NOWY SĄCZ.

Zarząd grupy:

Prezes: Dr Silbermann Leon
Sekretarz: Neubergerowa Antonina
Skarbnik: Maschlerowa Mina
Członek zarządu: Rosenthal Maksym.

Spis członków:

Amsterdam Samuel
Berger Benjamin
Berger Joachim
Fertig Leon

Friedmann Abraham
Geldzahler Hirsch
Gutfreund Simche
Hammerschlag Wilhelm
Herbst Adolf

Herbst Joachim
Holländer Chemie
Kampf Mojżesz
Kanner Ignacy
Kleinmann Szymon
Kornfeld Salomon
Körbel Henryk
Dr Körbel Maurycy
Körblowa Joanna
Lichtmann Benjamin
Margulies Henryk

Maschler Samuel
Maschlerowa Minna
Dr Mohr Dawid
Nagel Emil
Neubergerowa Antonina
Neugröschel Izydor
Neugröschel Joachim
Ostermann Henryk
Rosenthal Maks
Silber Mojżesz
Dr Silbermann Bernard

Silbermannowa Gizela
Silbermannowa Helena
Dr Silbermann Leon
Schipper Mojżesz
Steinbach Jakób
Steinbach Ozyasz
Stern Markus
Wistreich Józef
Zelmanowicz Chiel
Ziegler Szymon

Przychód.**Rozchód.**

L.p.	Wyszczególnienie	K	h	L.p.	Wyszczególnienie	K	h
1.	Pozostałość z roku 1906 . . .	12	—	1.	Przesłano Zarządowi głównemu	127	40
2.	Wkładki członków . . .	121	—	2.	Płaca kursora i portorya . . .	5	60
		133	—			133	—

GRUPA NOWY TARG.

Zarząd grupy:
Prezes: Dr Kohn Bernard
Sekretarz: Mandel

Spis członków:
Fischgrund Hermann
Dr Geissler Ernest

Hammerschlag Izrael
Hammerschlag Samuel
Herz Teodor
Dr Kohn Bernard
Langer Abraham
Dr Langsam Gustaw

Mastbaum Jakób
Mandel Karol
Rosbach Aron
Silberring Joachim
Steinsberg Artur
Syrop Juliusz

Przychód.**Rozchód.**

L.p.	Wyszczególnienie	K	h	L.p.	Wyszczególnienie	K	h
1.	Pozostałość z roku 1906 . . .	26	05	1.	Przesłano Zarządowi głównemu	111	—
2.	Wkładki członków . . .	45	—	2.	Wydatki kancelaryjne . . .	—	05
3.	Dochód z zabawy . . .	40	—				
		111	05			111	05

GRUPA OŚWIĘCIM.

Zarząd grupy:
Prezes: Thieberg Joel
Zastępca: Schmelz Juliusz
Sekretarz: Dodeles Salo
Skarbnik: Leibler Wiktor

Członkowie zarządu:
Goldstein Dawid
Schimmel Leon

Spis członków:
Bachner Natan
Band Aron
Band Maks
Bau Adolf
Beer Józef
Better Izak
Better Maurycy
Bibermann Leizer
Birnbaum Leon
Birnstein Samuel

Blau Emil
Blumenfeld Michael
Charap Jakób
Eisner Salo
Enoch Leopold
Enoch Wilhelm
Feiner Pinkus
Fertig Mojżesz
Frey Józef
Frischer Salomon
Garfunkel Artur
Geller Szymon
Gerstner Salomon
Goldstein Chaim
Goldstein Emil
Dr Goldberger Maurycy
Gross Abraham
Gross Jakób
Gruber Henryk
Haberfeld Emil
Haberfeld Rudolf

Heller Józef
Hermele Abraham
Herzog Józef
Hornung Salomon
Hirsch Salomon
Huttrer Józef
Huttrer Saul
Jachsel Abraham
Jakober Józef
Kobler Szymon
Kohn Józef
Korn Natan
Klein Noe
Landau Józef
Leinkram Wilhelm
Leblowitz Emil
Lewiński Jakób
Liebermann Joachim
Liebermann Marek
Löwenrosen Karol
Menasche Hermann

Natansohn Józef
Nussbaum Edward
Pilzer Bernard
Plawner Samuel
Plessner Maurycy
Propper Ansel
Propper Józef
Rauchmann
Rosenlicht Emil
Rosner Leopold
Sadger Izak

Schönker Ab. E.
Schönker Józef
Schlesinger Ernest
Schimmel Leon
Schnitzer Dawid Leib
Stöger
Stöger Józef
Selinger Samuel Jonas
Tobias Jakób
Tobias Johann
Thieberg Dawid

Wachsmann Samuel
Wasserberger Moritz
Weinheber Gotlieb
Wischnitzer Leopold
Wulkan Abraham
Wulkan Henryk
Wulkan Józef
Wulkan Szymon
Zeitinger Emil

Przychód.**Rozchód.**

L. p.	Wyszczególnienie	K	h	L. p.	Wyszczególnienie	K	h
1.	Pozostałość z roku 1906	40	70	1.	Przesłano Zarządowi głównemu	150	—
2.	Wkładki członków	115	—	2.	Wydatki kancelaryjne	—	60
				3.	Pozostałość kasowa	5	10
		155	70			155	70

GRUPA PODGÓRZE.**Zarząd grupy:**

Prezes: Oberlaenderowa Klara
Zastępca: Fränklowa Ella
Sekretarz: Dr Rapaport Bertold
Skarbnik: Schiffowa Róża

Członkowie zarządu:

Grünberg Zofia
Libanówna Róża
Pisekowa Henrykowa

Spis członków:

Aleksandrowicz Izak
April Róża
Butterteig Ernestyna
Epstein Leopold
Ferber Aleksander
Dr Ferber Bernard
Ferber Jakób
Dr Feurereisen Izydor

Fränkel Anna
Fränkel Henryk
Gartenberg Berta
Geissler Teresa
Dr Goldberger Izak
Goldfinger Kalman
Grünberg Jakób
Grünberg Zofia
Haas Paulina
Infeld Dawidowa
Kluger Wolf
Dr Keppler Paweł
Laks Salomon
Landesberger Salomon
Liban Adam
Liban Bernard
Liban Jan
Liban Zygmunt
Libanówna Kazimiera
Dr Oberländer S.

Dr Pisek Henryk
Rapaport Karolina
Rapaport Irena
Rittmann Frieda
Rosenberg Zygmunt
Seidner Regina
Schleichkorn S.
Schrenzel Teofila
Schudmak Róża
Dr Schiff D.
Silberstein Róża
Sprecher Róża
Tobias Dawid
Tilles Paulina
Süsser Ewelina
Dr Ueberall Joachim
Wachsmann Róża
Wachtel Maurycy
Wasserberger Amalia
Dr Westfried Jakób

Przychód.**Rozchód.**

L. p.	Wyszczególnienie	K	h	L. p.	Wyszczególnienie	K	h
1.	Wkładki członków	172	—	1.	Przesłano Zarządowi głównemu	191	—
2.	Dobrowolne datki	19	—				
		191	—			191	—

GRUPA STANISŁAWÓW.**Zarząd grupy:**

Prezes: Nimhinowa Wiktorya
Zastępca: Gelehrterowa
Sekretarz: Haskler Maryan
Skarbnik: Hirschhorn Stanisław

Członkowie zarządu:

Bernsteinówna Anna
Grauerowa Julia
Horowitzowa Mina
Mellerówna
Rauch Edmund

Schurowa Róża
Zasławski Izak

Delegaci:

Dr Hacker Leon
Ringel Jakób

(Spisu członków nie nadesłano).

Przychód.**Rozchód.**

L.p.	Wyszczególnienie	K	h	L.p.	Wyszczególnienie	K	h
1.	Wkładki członków	276	—	1.	Przesłano Zarządowi głównemu	188	50
				2.	Wydatki kancelaryjne	35	55
				3.	Pozostałość kasowa	51	95
		276	—			276	—

GRUPA SZCZAWNICA-KROŚCIENKO.**Zarząd grupy:**

Prezes: Dr Hammerschlag Rudolf
 Zastępca: Lustig Izak
 Sekretarz: Folkmann Izak
 Skarbnik: Kleinmann Leon

Członkowie zarządu:

Semmel Ignacy
 Semmel Scheftel

Spis członków:

Amsterdam Samuel
 Dr Barzycki Józef

Bleicher Aurelia
 Dröhlich Salomon
 Folkmann Izak
 Folkmann Józef
 Goldmann Józef
 Dr Hammerschlag Rudolf
 Klaffer Izak
 Kleinmann Leon
 Kornhauser Hermann
 Krumholz Leopold
 Langer Ch. Jonas
 Lustig Izak

Malwiner Herz
 Meth Adolf
 Meth Dawid
 Plessner Adolf
 Presser Elias
 Dr Przybyło Szymon
 Riegelhaupt S.
 Semmel Ignacy
 Semmel Scheftel
 Stotter Maurycy
 Zollmann S.

Przychód.**Rozchód.**

L.p.	Wyszczególnienie	K	h	L.p.	Wyszczególnienie	K	h
1.	Pozostałość z roku 1906	6	—	1.	Przesłano Zarządowi głównemu	876	10
2.	Wkładki członków	36	—				
3.	Gotówka zebrana na bloczki p. Kleinmann 10:80 " Weinberg 70— " H. Semmel 11:40	92	20				
4.	Dochód z festynu i loteryi fant.	435	92				
5.	" " wieczorku w Szczawn.	154	48				
6.	" " albumów	101	50				
7.	Datek kom. zdroj. w Szczawn.	50	—				
		876	10			876	10

GRUPA TARNOPOL.**Zarząd grupy:**

Prezes: Parnasowa Henryka
 Zastępca: *vacat*
 Sekretarz: } Dr Weissberg Zygmunt
 Skarbnik: }

Członkowie zarządu:

Adlerowa
 Prof. Bass
 Rapaport Ada
 Rosenblum Eugenia

Spis członków:

Adler Ignacy
 Amarant A.
 Radca ces. Axelrad
 Dr Birkenfeld K.
 Dr Blaustein Celestyn
 Adw. Dr Blemer
 Dr Bruder Joachim
 Dankner W.
 Dankner Karolina

Adw. Dr Demant
 Engländer Herman
 Dr Franzos Juliusz
 Dr Frisch Juliusz
 Radca Gut
 Dr Gold J.
 Halpern Jakób
 Harband Izidor
 Harband Józef
 Drowa Horowitzowa Fryderyka
 Kaczka Jakób
 Kahany Hermann
 Klang Jakób
 Kozower Amalia
 Dr Lustig
 Lwów Dawid
 Adw. Dr Mantel Rudolf
 Menkes H.
 Morgenroth
 Parkes Emanuel
 Adw. Dr Parnas M.

Parnasowa
 Dr Parnas Józef
 Parnas Teresa
 Radca ces. Parnas Jakób
 Pepes Karolina
 Adw. Dr Pudles
 Rapaport Abraham
 Rapaport Bernard
 Rapaport Betti
 Rothstein N.
 Rosenblum Eugenia
 Dr Rosenfeld Zygmunt
 Safir I.
 Starkschall Adolf
 Adw. Dr. Stein
 Speiser N.
 Tauber N.
 Trendental, aptekarz
 Dr Weissberg Zygmunt
 Weissglas Debora
 Weizmann N.

Przychód.

Rozchód.

L. p.	Wyszczególnienie	K	h	L. p.	Wyszczególnienie	K	h
1.	Wkładki członków	200	—	1.	Przesłano Zarządowi głównemu	200	—
		200	—			200	—

GRUPA TARNÓW.

Zarząd Grupy:

Prezes: Adler Maurycy
 Zastępca: Drowa Kretzowa
 Sekretarz: Dr Funkelstern Emil
 Skarbnik: Zins Samuel

Spis członków:

Dr. Adler Anzelm
 Adler Maurycy
 Dr Birnbaum
 Dr Bober Hermann
 Dr Borgenicht Juliusz
 Brand Izidor
 Brandstätter M. D.
 Dr Ebersohn Maurycy
 Eibenschütz Ignacy
 Eisenbach Henryk
 Dr Fink Adolf

Dr Fischler
 Dr Flamm Izidor
 Dr Glaser Ludwik
 Dr Goldberg Jakób
 Dr Goldhammer Elias
 Dr Heller Hermann
 Hirsch Baruch
 Dr Hochberg Wilhelm
 Dr Izrael Febus
 Kornfeld Bernard
 Dr Kretz Bernard
 Kudisch Izidor
 Margulies Wilhelm
 Maschler Ignacy
 Maschler Joachim
 Maschler Józef senior
 Maschler Karol
 Dr Mütz Hermann
 Dr Offner Józef

Dr Pariser Jakób
 Dr Pflageisen Adolf
 Dr Pilzer Hermann
 Dr Rappaport Edward
 Dr Ringelheim Adolf
 Dr Salomon Febus
 Dr Salz Abraham
 Schwager Edward
 Silbiger Juliusz
 Dr Schützer Leon
 Soldinger Henryk
 Schwanenfeld Salomon
 Dr Simche Elias
 Dr Trammer
 Wechsler Izrael
 Dr Zelt
 Zins Dawid
 Zins Samuel

Przychód.

Rozchód.

L. p.	Wyszczególnienie	K	h	L. p.	Wyszczególnienie	K	h
1.	Wkładki członków	40	41	1.	Przesłano Zarządowi głównemu	90	41
2.	Dar Tow. bankow. w Tarnowie.	50	—				
		90	41			90	41

I. ZESTAWIENIE KASOWE.

Przychód.			1. FUNDUSZ OBROTOWY.				Rozchód.	
L.		K	h	L.		K	h	
1.	Pozostałość kasowa z roku 1906	23	96	1.	Druki	257	—	
2.	Wkładki członków wszystkich grup	3227	62	2.	Wydatki kancelaryjne	477	98	
3.	Dochody z zabaw, festynów, loteryi fantowej i t. d.	2677	54	3.	Obsługa	491	—	
4.	Subwencje i datki dobrowolne	562	—	4.	Zakupiony inwentarz	280	39	
5.	Różne przychody	140	60	5.	Kuchnia	1955	52	
				6.	Koszta przewozu	33	29	
				7.	Czynsz najmu	800	—	
				8.	Środki lecznicze	67	70	
				9.	Prenumerata dziennik. i bibl.	8	20	
				10.	Wydatki nadzwyczajne	154	68	
				11.	Dotacya do funduszu żelaznego	319	29	
				12.	Dotacya do funduszu budowy domu	711	20	
				13.	Pozostałość kasowa grup	324	81	
				14.	Pozostałość kasowa Zarz. główn.	750	66	
		6631	72			6631	72	

Przychód.			2. FUNDUSZ ŻELAZNY.				Rozchód.	
L.		K	h	L.		K	h	
1.	Pozostałość z roku 1906	158	57	1.	Pozostałość kasowa	482	35	
2.	Narosły procent za r. 1906 i 1907	4	49		(ks. wkładek l. 4717)			
3.	5 ⁰ / ₀ dotacya z fund. obrotowego	319	29					
		482	35			482	35	

Przychód.			3. FUNDUSZ BUDOWY DOMU.				Rozchód.	
L.		K	h	L.		K	h	
1.	Pozostałość z roku 1906	417	15	1.	Pozostałość kasowa	1461	17	
2.	Dar WP. Dra Reifera	25	—		(ks. wkł. Banku galicyjskiego l. 4681).			
3.	" grupy N. Sącz	50	—					
4.	" WP. M. Ehrenpreisa	100	—					
5.	" " Dr Frühlinga R.	25	—					
6.	" " Judkiewiczowej Fr.	100	—					
7.	Narosły procent za r. 1906 i 1907	32	82					
8.	Dotacya z fund. obrotowego	711	20					
		1461	17			1461	17	
		8575	24			8575	24	

II. BILANS.

STAN CZYNNY.

STAN BIERNY.

L.		K	h	K	h	L.		K	h	K	h
1.	Gotówka z dn. 31-go grudnia 1907. . .			7	04	1.	10% odpis za zuży- cie inwentarza . .			95	36
2.	Gotówka w Poczł. kasie oszczędności			157	68	2.	Czysty majątek . . .			4048	38
3.	Książeczka wkładk. Podgórze	144	—								
	Książeczka wkładk. Podgórze	43	—	187	—						
4.	Książeczka wkładk. Towarzystwa kre- dytowego L. 9021			100	—						
5.	Książeczka wkładk. Powsz. Zakł. kred.			470	—						
6.	Fundusz żelazny . .			482	35						
7.	„ bud. domu			1461	17						
8.	Inwentarz			953	69						
9.	Zapasy kasowe grup:										
	Husiatyn	43	74								
	Kraków	223	20								
	Mikulińce	—	82								
	Oświęcim	5	10								
	Stanisławów	51	95	324	81						
				4143	74					4143	74

Sprawozdanie lekarskie.

Kierując się ogólnie dziś uznanymi zasadami w kierunku leczenia gruźlicy w zakładach zamkniętych, staraliśmy się do zasad tych w miarę środków naszych i w uwzględnieniu miejscowych stosunków zastosować. Główną uwagę zwracaliśmy na dostarczanie naszym pensjonaryszom dobrego, świeżego powietrza oraz zdrowego, smacznego pożywienia w dostatecznej ilości.

Nie mając jeszcze niestety „własnego domu“ mieścić się musieliśmy w domu wdzierżawionym a ponieważ zeszlóroczny dom został nam wypowiedziany, wdzierżawiliśmy willę zakładową, tzw. Horwatówkę w górnym zakładzie. Dom ten osobno wśród drzew szpilkowych umieszczony, składa się z 10 pokoi obszernych i to 5 parterowych i 5 na piętrze, zwróconych oknami częściowo na południe i zachód, oraz kuchni osobno położonej. Z obawy przed wilgocią w pokojach parterowych, umieściliśmy chorych naszych wyłącznie na piętrze, przeznaczając najodpowiedniejszy pokój parterowy na wspólną jadalnię. Inne pokoje parterowe służyły na kancelaryę Zarządu i lekarza zakładu oraz na mieszkanie dla gospodyni. Nadto mieliśmy do rozporządzenia 4 obszerne i kryte werandy, gdzie pensjonarze nasi większą część dnia w czasie na to przeznaczonym leżeli na tzw. leżakach (werandowanie).

Dom ten obok niezaprzeconych zalet, posiada niestety kilka wybitnych wadliwości. Oprócz wspomnianej wilgoci w pokojach parterowych, niekorzystnie umieszczone i sporządzone są miejsca ustępowe, nadto brak w bliskości dobrej wody do picia. Wreszcie droga do źródeł mineralnych zbyt jest bystrą i męczącą.

Wadliwości te w przyszłości, po części przynajmniej, usunięte zostaną. Od życzliwości i poparcia naszego społeczeństwa, do którego gorąco apelujemy, zależy będzie, czy możliwym nam będzie w czasie jak najbliższym zakupić, względnie wybudować „własny dom“ zastosowany w zupełności i odpowiadający celom naszym.

Kuchnia nasza, prowadzona we własnym zarządzie pod dozorem lekarza zakładu i gospodyni, pozwalała odżywiać naszych chorych dobrze, dostatnio i tanio. Większa część chorych otrzymywała także w miarę potrzeby, piwo, wino lub miód.

Oprócz leczenia ściśle dyetetyczno-klimatycznego stosowaliśmy w miarę potrzeby, zabiegi różne jak wodolecznice, masaże, inhalacje, wstrzykiwania podskórne itp. Lekarstw właściwych użyliśmy stosunkowo mało.

Chorych naszych przyjmowaliśmy, jak dotąd, na podstawie świadectw lekarskich, przez lekarzy ordynujących na naszych wzorach wystawionych a to zasadniczo tylko chorych dających wszelkie szanse wyzdrowienia względnie znacznej poprawy.

Każdy chory, zbadany po przybyciu przez lekarza zakładu, otrzymał ordynację ułożoną w formie porządku domowego, według poniższego wzoru:

PORZĄDEK DOMOWY.

Nazwisko.....

	godz.	
Wstawanie		Woda mineralna.....
Picie wody mineralnej		..... uncji z.....
Śniadanie pierwsze	7 ¹ / ₂	Zabiegi wodolecznice.....
Leżenie na leżaku		.....
Śniadanie drugie	10	Inne zabiegi.....
Leżenie na leżaku		.....
Spacer		Lekarstwa.....
Obiad	12 ¹ / ₂	Kefir.....
Leżenie na leżaku		Mleko.....
Spacer		Piwo, wino, miód.....
Picie wody mineralnej	4	.....
Podwieczorek	5	.....
Leżenie na leżaku		.....
Spacer		.....
Kolacja	7 ¹ / ₂	.....
Spacer		.....
Spoczynek nocny	9 ¹ / ₂	.....
Szczawnica, dnia	190.....	

Nie wolno pluć na podłogę i do chusteczki. Sopluczkę kieszonkową należy nosić przy sobie. Przy kaszlu chusteczkę trzymać przed ustami. Bez zezwolenia lekarza zakładu nie wolno zmieniać powyższego porządku domowego.

Lekarz zakładu.

Nadto obowiązywał wszystkich pensjonarzy regulamin, normujący stosunek tychże względem siebie, do lekarza zakładu, gospodyni, służby itp.

Przyjęliśmy 18 chorych, z tych 16 z pierwotnymi zmianami gruźliczemi, 2 z gruźlicą więcej rozwiniętą.

Co do wieku to było	2	mających	lat	14
	2	"	"	15
	3	"	"	16
	1	"	"	17
	2	"	"	19
	1	"	"	21
	3	"	"	22
	1	"	"	23
	1	"	"	24
	1	"	"	26
	1	"	"	27
Razem	<u>18</u>			

Czas pobytu chorych w zakładzie:

5	przez	2	miesiące
1	"	7	tygodni
8	"	6	"
4	"	4	"

Powikłania stwierdzono:

2	wypadki	krwiopłucia
2	"	zapalenia suchego opłucnej
1	wypadek	zakrzepu żylnego (chory z tem przybył)
1	"	ostrego nieżytu kiszek
1	"	gruźlicy okostnej.

Gorączka objawiała się stale u 2, przemijająco u 3.

Przybytek na wadze wynosił u chorych naszych od 2 do 6 kilogr. Tylko u 2 przybytku na wadze nie stwierdziliśmy.

Ogólny wynik uzyskaliśmy:

Bezwzględna poprawę	u	9-ciu
względna	"	" 6-ciu
stan jednakowy	u	3.

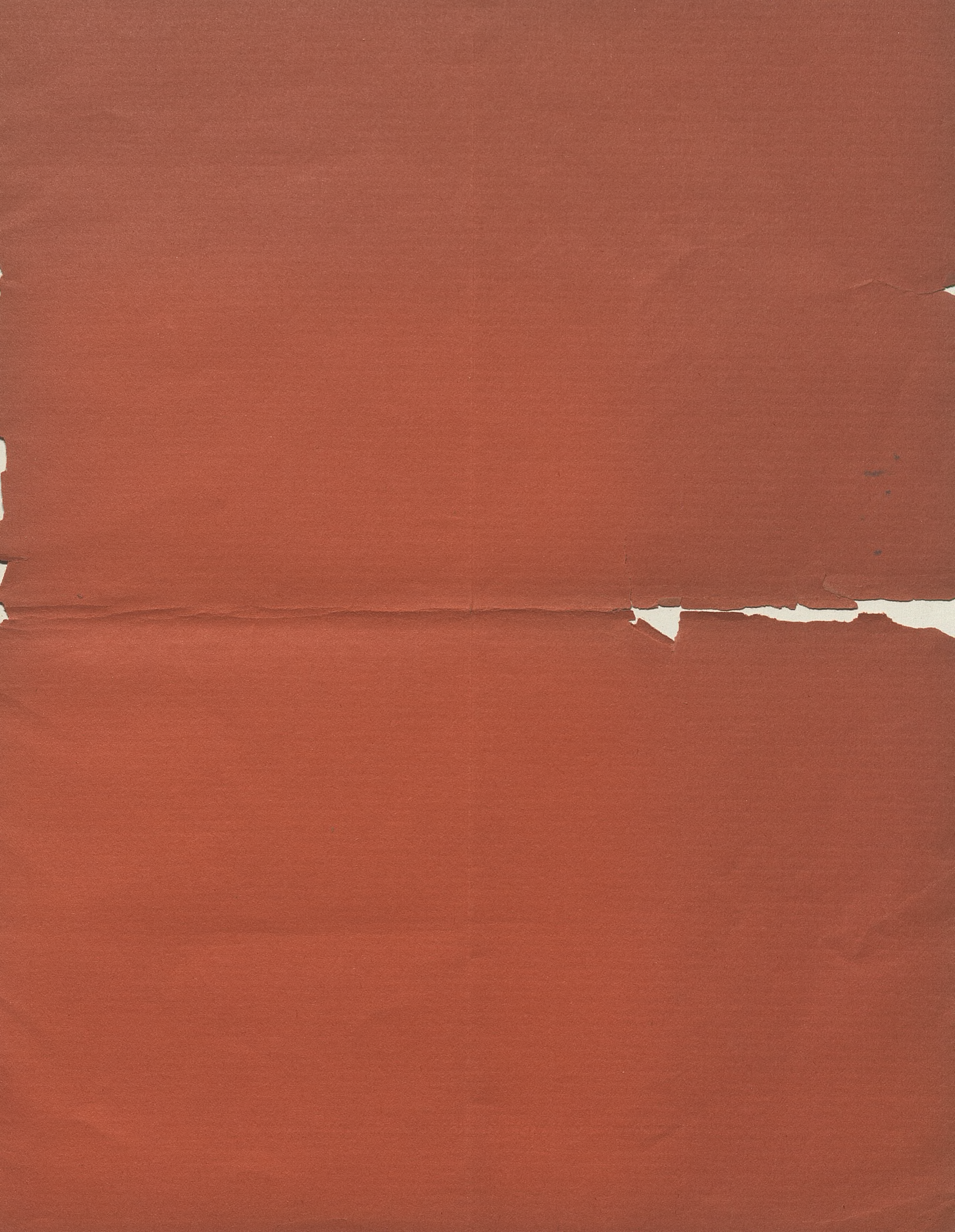
Pogorszenia u żadnego nie było.

Dr Rudolf Hammerschlag.

1486

2486

CZCIONKAMI DRUKARNI ALEKSANDRA RIPPERA W KRAKOWIE.